

Commissie

Besprekingsverslag

Datum	24 april 2023
Aanwezigen	C. van Dijk (ChristenUnie, voorzitter), W. van der Meer (secretaris), S.H.M. Ornstein (dijkgraaf), P. Gaynor (heemraad), F. ter Maten (heemraad), H. Veldhuizen (heemraad), B.J. Vreeswijk (heemraad), E.J. Aalbers (Natuurterreinen), T. Brands (PvdA), H.G. van Burgsteden (Ongebouwd), D. Davelaar (BBB), J.M. Finnema (BBB), W. Goedhart (Natuurterreinen), R.A. Groters (Partij voor de Dieren), H.J. van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer), C. Klaassen-Broekhuizen (BBB), M.M. Kramer-Schutte (ChristenUnie), D.A. Lokhorst (ChristenUnie), M. Maijer (PvdA), J.G.W. van Megen (AWP), A.T.F. Meier (Water Natuurlijk), S.E. Mulder (VVD), G.A. Pansier (CDA), L. Polinder (SGP), M. Sterk (Water Natuurlijk), J.M. Taal (AWP), A.A. van de Wolfshaar (VVD)
Commissieleden niet zijnde gekozen bestuursleden	W.A.A. Engelbertink (BBB), C. de Heer (ChristenUnie), W. van der Heijden (CDA), J. Immeker (Ongebouwd), B. van de Weerd (SGP)
Opgemaakt door	Nicolien Knapen
Volgende vergadering	

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen verslag commissie van 13 februari 2023

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, met dank aan de samensteller.
Naar aanleiding van het verslag zijn er geen opmerkingen.

4. Jaarstukken 2022

Toelichting vanuit de accountant:

Er is een korte presentatie van de bevindingen. Er wordt een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Vragen en/of opmerkingen aan de accountant vanuit de commissie:

- Wat is de mening van de accountant over de schuldquote van maximaal 195%? Antwoord: Het ab heeft het kader van 195% bepaald en daarmee is het voor de accountant een criterium om naar te kijken. Het gaat om beleidskeuzes en daar gaat het ab over.
- Is de overschrijding van de norm van 195% al in beeld? Antwoord: Er zit nog ruimte tussen de 161% en de 195%. Kijkend naar de ambities gaat dit overschreden worden. Er is sprake van een spanningsveld tussen de norm en de ambities, maar het landelijk gemiddelde ligt op 250%.

- Wat is specifiek anders voor de waarderingsgrondslagen van de jaarrekening van waterschappen ten opzichte van reguliere ondernemingen? Antwoord: Het is niet te vergelijken. Er zijn veel specifieke voorschriften van toepassing. Enerzijds als het gaat over de waardering van activa en afgrenzing van bepaalde verplichtingen maar bijvoorbeeld ook de voorziening voor de pensioenen van de heemraden. Het is specifieke kennis maar tegelijkertijd zijn er grote parallellen met de verslaggevingsregels die gelden voor gemeenten en provincies.
- De accountant geeft aan in de toekomst te kijken naar cybersecurity. Wat denkt de accountant daar aan te kunnen toevoegen? Antwoord: Er is een beperkt aantal applicaties van significant belang voor de accountant en daar wordt naar gekeken. Er gebeurt binnen Vallei en Veluwe al veel op dit vlak, maar de lat gaat omhoog. Met name vanuit het procesperspectief van de jaarrekening verwacht de accountant een toegevoegde waarde te hebben. Voorafgaand wordt het gesprek met de organisatie aangegaan want het onderwerp is in principe aan de organisatie.
- De verslagen zijn goed leesbaar en er zijn mooie bijpassende foto's uitgezocht. Complimenten daarvoor.

Inleiding door heemraad Van Vreeswijk:

Bij het resultaat 2022 zijn vier zaken op een rij gezet. De oorspronkelijke begroting, de Burap, de Latest Estimate van oktober en de jaarrekening 2022. Het waterschap heeft twee taken – watersysteem en zuiveringsbeheer – waar alles op wordt berekend. Daar zitten stevige schotten tussen; dat betreft zowel de inkomsten, de lasten/kosten maar ook de reserves. De algemene reserve fungeert als weerstandsvermogen. De hoogte daarvan wordt eens in de zoveel jaar vastgesteld op grond van de risicobeheersing. Het ab streeft naar een ratio tussen 1,4 en 2,0 voor de algemene reserve. Daarnaast is er een tariefegaliseringsreserve. Dit gaat om datgene wat in het verleden al geheven is aan belasting maar nog niet is uitgegeven. Daarnaast zijn er nog specifieke reserves, waarvan gesteld is dat je die eigenlijk niet wilt hebben. Het is belangrijk dat helder wordt begroot. Valt het tegen dan komt het terug bij het ab; gaat het om kleine verschillen dan wordt het gedelegeerd aan de directie of aan d&h die dat corrigeert en zo nodig achteraf rapporteert. De afspraak is dat wanneer er sprake is van incidentele meevallers of tegenvallers in een jaar dit gelijk wordt onttrokken of wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Dank voor de heldere en leesbare stukken. Complimenten aan de organisatie voor het vele werk wat is verzet.
- De communicatie en informatievoorziening is goed geweest waardoor er weinig verrassingen in het jaarverslag staan.
- Dank voor de beantwoording van de technische vragen.
- Er is sprake van een behoorlijke meevaller door het doorschuiven van projecten, gebrek aan personeel en minder gebruik van kwijtschelding en subsidies.
- Er zijn zorgen over de krapte op de arbeidsmarkt; hier moet sterker op ingezet worden. De suggestie wordt gedaan van arbeidsmarkttoeslagen.
- Het is belangrijk een aantrekkelijke werkgever te blijven ten aanzien van innovatie en het hebben van uitdagend werk. Opgeroepen wordt om bij de Voorjaarsnota en de Bestuursagenda hier veel aandacht aan te geven om de mensen vast te kunnen houden, te boeien, te binden en aan te trekken.

- Is door invoering van de prioritering inmiddels minder druk op de organisatie ontstaan? Denk naast de prioritering ook aan het inzetten van de innovatiekracht en eventuele automatisering.
- Het is goed dat de organisatie bezig is met een reorganisatie; hier worden positieve effecten van verwacht.
- In de nieuwe waterschapsbelastingswet komen meer aspecten aan de orde als klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie. Bekent dit dat de 195% opnieuw vastgesteld moet worden en dat dit waarschijnlijk omhoog moet?
- Het is een roerig jaar geweest met de sanering van de Westdijk, goed dat het is opgeleverd. Het afwikkelen van het faillissement van de BECH en het voorlopig stopzetten van de Waterfabriek Wilp waren geen hoogtepunten. De evaluatie van de BECH is daarentegen als heel waardevol ervaren.
- De doelstelling m.b.t. het besparen van energie is niet gehaald. Dit is een trend die snel gekeerd moet worden. Blijf vol inzetten op het besparen van energie.
- Het stijgend energieverbruik roept vragen op. Hopelijk helpen de initiatieven voor energieopwekking als Windpark Harderwijk hierbij.
- Is de evaluatie van de samenwerking met de provincie Gelderland in de periode 2015 t/m 2021 beschikbaar? Welke eventuele leerpunten komen hieruit? Kan dit in een informatieve themabijeenkomst geagendeerd worden? Waarom is een dergelijke verlenging van de overeenkomst niet in het ab besproken?
- De accountant geeft in het verslag aan dat de procedure m.b.t. de overschrijding van investeringskredieten niet helemaal op orde is. Graag reactie daarop.
- Verzocht wordt om per 1 juli a.s. het ab te informeren over de onderuitputting van de regeling ontvlechting waterstromen. Is het mogelijk het eventueel vrijvallende bedrag toe te voegen aan de regeling watersparen dan wel de subsidieregeling klimaatadaptatie?
- Is meer te zeggen over de verdere aanvulling van de algemene reserves en de afweging die daaraan ten grondslag ligt?
- De vrijval van de middelen die niet nodig zijn geweest voor het uitbaggeren van het Apeldoorns Kanaal zouden gelabeld moeten blijven aan het Apeldoorns Kanaal. Met het budget van € 0,9 miljoen kan een voorziening getroffen worden voor een meerjarig project om met partners het 200-jarig jubileum van het kanaal te vieren en eventuele projecten daarvoor te ondersteunen. Het waterschap zou trekker van dit project moeten zijn. Op deze manier wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het waterbewustzijn. De CDA-fractie overweegt een amendement op dit punt.
- Diverse fracties geven aan dat het vrijgevallen bedrag eerst terug moet gaan naar de algemene middelen waarna een brede afweging gemaakt kan worden.
- Aandacht voor de schuldquote is belangrijk. Een hogere schuldquote als gevolg van het wel uitvoeren van de ambities is in de toekomst bespreekbaar.
- Er is minder gebruik gemaakt van de mogelijkheden van kwijtschelding en subsidies dan voorzien. Is de mogelijkheid tot kwijtschelding voldoende bekend?
- Er wordt aandacht gevraagd voor de verwoording van bepaalde opmerkingen als "de transitie van de landbouw" omdat hier veel verschillende interpretaties mogelijk zijn.
- Op blz. 31 wordt een reflectie gegeven op het functioneren van de rwzi's. In hoeverre is hierbij meegewogen dat bij overaanbod van toevoer het debiet wordt geknepen en mogelijk afgewenteld wordt richting riooloverstorten? Is daarmee het functioneren van de rwzi's te positief weergegeven?
- Bij de zuiveringen gebeuren soms onverwachte zaken. Worden zaken soms te lang uitgesteld? Hoe wordt dit de komende tijd rechtgezet zodat het waterschap deze kerntaak goed en robuust uit blijft voeren?

- Punt van zorg is de opgave m.b.t. het assetmanagement in relatie tot het weerstandsvermogen.
- Er zijn grote zorgen dat het assetmanagement achterloopt. In de paragraaf wordt gesproken over niet complete informatie. Is dat hetzelfde als het beloofde overzicht wat eerder is toegezegd? Graag een beeldvormende vergadering hierover, bij voorkeur vóór bespreking van de Voorjaarsnota.
- Heeft het college van d&h overwogen om eerst het weerstandsvermogen aan te vullen en daarna de resterende middelen eventueel aan de tariefegaliseringsreserve toe te voegen?
- De accountant adviseert om de goedkeuring van overschrijding van investeringen lopende het jaar te versnellen. Is dat mogelijk?
- De accountant heeft een aantal keer de rechtmatigheid van aanbestedingen aan de orde gesteld. Hier lijkt onevenredig veel tijd van de accountant aan besteed te worden.
- Er is sprake van een verlies van € 1,2 miljoen; waarom gaat er desondanks geld naar de tariefegaliseringsreserve?
- Een grote zorg is de aanpak van droogte. Veel projecten zijn vertraagd. Deelt de heemraad de zorgen en is de vertraging in te halen?
- Neem de lijst van samenwerkingen en overleggen op het gebied van droogte op in een wat grotere lijst van overleggen en samenwerkingsverbanden van het waterschap.
- Aanpak medicijnresten: Het is een mooi initiatief dat zo'n 20 groepen huisartsen en apothekers zijn bijgepraat over de werking van zuiveringen. Wordt ook gesproken met de farmaceutische industrie over hun verantwoordelijkheid hierin?
- Er is een besluit genomen over de Enka-leiding; het besluit is teruggegeven aan de provincie en die zou daar opnieuw een besluit over gaan nemen. Is bekend wanneer de provincie dat gaat doen?
- Graag een toezegging dat er eenduidigheid is over wat plussen en minnen betekenen in de eigen stukken. We maken kosten voor positieve resultaten.
- Er komt nog een publieksjaarverslag. Graag de toezegging dat verhelderd wordt wat gedaan is met het belastinggeld, waarvoor moeten we sparen, waar kan men op vertrouwen. Daarmee wordt ook een doorkijkje gegeven naar de nieuwe taken die op het waterschap afkomen.
- Het is een goede zaak dat de schotten tussen watersysteem en zuiveringsbeheer stevig zijn.
- In het verslag van de accountant staat een opmerking dat een bedrag van € 407.000 onterecht door het autorisatie- en betalingsproces is gegaan. Hoe is dit gebeurd en is daarvan geleerd?
- In hoeverre is d&h actief bezig met het opvolgen van het advies van de accountant m.b.t. het uitwerken van scenario's met risico's? Hoe wordt dit opgepakt?

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk:

- De 195% is een rationeel getal. Dit is terug te lezen in de regelgeving die toentertijd van toepassing was. Dit is terug te vinden in iBabs. Op het moment dat de opgaven uitgebreid worden wordt ook de grondslag van 195% uitgebreid en worden de risico's vergroot. De 1,4 en 2,0 is een vrijheid van het ab om de marges te bepalen waarin je wilt bewegen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt financieel alles afgedekt. Er ontstaat een nieuwe situatie met nieuwe algemene reserves en nieuwe egaliseringsreserves. Samen met de meerjarenraming van het jaar daarvoor – de begroting 2023 in dit geval – wordt in de Voorjaarsnota bekeken hoe de lange termijn eruitziet en bij de begroting wordt het definitieve besluit genomen wat je gaat onttrekken aan diverse reserves en wat je gaat oplossen. Er zijn geactualiseerde bedragen n.a.v. de jaarrekening en de interne evaluatie. Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota rond 1 juli is er een nieuwe financiële stand van zaken en daarover wordt de discussie in september gevoerd. Besluiten die daarop vooruitlopen worden geparkeerd, mede vanwege het prioriteringstraject.

- Bij het Apeldoorns Kanaal gaat het om het afkopen van onderhoud. De tegenvallers betaal je uit de algemene reserve en de meevallers gaan automatisch naar de algemene reserve. Bij de begroting kan een eventuele gift t.b.v. het Apeldoorns Kanaal aan de orde komen, maar dan is het van belang dat consciëntieus te motveren.
- De prioritering en de aanpassing daarvan komt later terug. Voor prioritering is een notitie nodig over Onderzoek en Ontwikkeling. Wilp is op dit moment geparkeerd maar kan in de toekomst terug komen.
- De kredietoverschrijding is een bevoegdheid van de directie of d&h om dat goed te keuren.
- De regels zijn toegepast op de tariefegalisatiereserve en de algemene reserves. Er is niet afgeweken van datgene wat het ab in het verleden vastgesteld heeft.
- Voor het ontvlechten van waterstromen geldt hetzelfde als het Apeldoorns Kanaal.
- De schuldpositie en de hoogte daarvan: Bij de meerjarenraming 2023 is geconstateerd dat er een overschrijding zou komen. Bij de Voorjaarsbrief is er een nieuwe actualisatie van de cijfers en is er discussie over de 195%. Een tijdelijke overschrijding kan mogelijk zijn met het uitzicht dat het op den duur weer omlaag gaat.
- Er is minder gebruik gemaakt van kwijtschelding. En waar er gebruik van gemaakt is betrof dat een lager bedrag. GBLT werkt met sociaal incasseren waarbij mensen uitzicht hebben op de toekomst. De heemraad stelt voor hier later dit jaar eens op terug te komen.
- Op het moment dat er teveel water binnenkomt dan spoelt de rwzi uit. Een bekend voorbeeld daarvan is Ede. Er is geen tijd om het te laten bezinken en dan gaat er veel onbezonden materiaal de sloot in.
- Energiebesparing: Er waren hoge ambities en het waterschap is sterk geweest in het snel teruglopen in het energieverbruik. Op een gegeven moment loop je tegen je eigen prestaties aan. De zuiveringseisen worden groter in het kader van de Europese richtlijnen voor stedelijk afvalwater en dan kost dat energie. Elke handeling die je verricht ter verbetering kost energie. Dat is een worsteling. Het is belangrijk circulair te blijven denken en te proberen om de energie op een verantwoorde manier binnen te krijgen.
- Assetmanagement is een lastig onderwerp. Er zijn twee rwzi's aan de orde geweest. Hattem komt met voorstellen en geprobeerd wordt het zo lang mogelijk uit te stellen om het verantwoord te doen. In Ede is een voorstel geweest om het er no regret tussen te zetten om toch vroeger tot verbetering te komen. De rest komt er ook aan.
- In Q3 komt er een energievisie.
- Medicijnresten: 90% van alle lozingen gebeurt gewoon thuis; er zal gezuiverd moeten worden. Dat is een heel duur proces. De overheid heeft gekozen voor een producentverantwoordelijkheid. De ontwikkeling naar groene medicijnen is een heel lang proces. Bij de apothekers en huisartsen is bewustzijn gekomen.

Beantwoording door heemraad Veldhuizen:

- Een samenwerkingsovereenkomst is een veel gebruikte manier van samenwerken, niet alleen met provincies maar ook met gemeenten. De meeste samenwerkingsovereenkomsten – zeker met de provincie – zijn gemandateerd aan d&h. De geleerde lessen uit de vorige samenwerkingsovereenkomst worden gebruikt ten behoeve van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst.
- Aanpak droogte en de vertraging daarvan: Op dit moment valt het mee. Het NPLG valt voor het waterschap stil vanwege het uitblijven van besluitvorming omdat er geen landbouwakkoord is.

Achter de schermen gebeurt er veel. In de volgende ab-vergadering komt er een nieuw plan van aanpak als het gaat om de regeling watersparen.

Beantwoording door heemraad Ter Maten:

- De Enka-leiding en het vervolg: Op 30 maart jl. heeft de provincie Gelderland een brief gestuurd aan de stuurgroep en aan het waterschap als een van in de initiatiefnemers waarin zij hebben bevestigd dat het saneringsbesluit uit 2012 is herzien en dat zij als bevoegd gezag de kwetsbare stoffen zullen gaan monitoren en verder onderzoeken. Op basis daarvan zullen zij mogelijk een nieuw saneringsbesluit nemen. De provincie is in dat geheel het bevoegd gezag.

In tweede termijn en beantwoording door de heemraden:

- Enka-leiding: Er zijn veel procedures en petitie's geweest en er was veel maatschappelijke onrust. Op een laat moment, net voor de verkiezingen, wordt er een kort rapport van 30 pagina's uitgebracht. Had het waterschap niet eerder moeten ingrijpen? Een aantal mensen bestudeert het rapport nog. Heemraad ter Maten staat volledig achter de organisatie die dit bijzonder moeizame traject heeft doorlopen. Er is met een team keihard aan gewerkt. De onrust is begrijpelijk, maar dit is altijd de lijn geweest en niet vanwege de verkiezingen.
- Verdeling resultaat: Verzocht wordt om door te geven waar de historie van het besluit vastgelegd is. Heemraad van Vreeswijk antwoordt dat in het verleden een beleidsnotitie is vastgesteld. Dit wordt op een rijtje gezet en toegestuurd aan het ab.
- Is de managementletter van de accountant beschikbaar voor het algemeen bestuur? Heemraad van Vreeswijk zegt toe hier over na te denken.
- De toezegging om later in het jaar een toelichting te krijgen op waarom het sociaal incasseren lager is uitgevallen wordt gewaardeerd.
- Zijn er geen goede argumenten om af te kunnen wijken van de regels m.b.t. het bestemmen? Heemraad van Vreeswijk antwoordt dat bij de behandeling van de begroting 2023 in november is toegezegd dat gekeken kan worden naar de tariefegaliseringsreserve 2024/2025. De heemraad stelt voor de discussie later dit jaar te voeren als de Bestuursagenda met de prioriteiten gereed is en er geactualiseerde cijfers 2023 zijn.
- Graag een toezegging dat het voorstel voor de inzet van de reserves als ab kan worden herzien. De Burap kan desgewenst geïntegreerd worden en het meewegen van de schuldquote en het weerstandsvermogen.
- Graag een toezegging over de eenduidigheid over plussen en minnen. Heemraad van Vreeswijk antwoordt dat hier vaak discussie over is geweest. Bekeken wordt of dit helderder geformuleerd kan worden in de staatjes.
- Graag een begrijpelijke uiteenzetting in het publieksjaarverslag.

Advies van de commissie:

Dit stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de ab-vergadering van 15 mei 2023.

5. Aanvraag toetreding gemeente Ommen en

6. Mogelijkheid indienen zienswijze op ontwerp Gemeenschappelijke regeling GBLT

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

Datum 24 april 2023
Onderwerp Commissie
Pagina 7 van 7

- Fracties stemmen in met beide voorstellen. Het college wordt geadviseerd af te zien van het indienen van een zienswijze.
- Graag een benchmark hoe effectief het GBLT is.
- Is er zicht op of nog meer gemeenten willen toetreden?
- In het stuk staat dat doordat de gemeente in het gebied van het waterschap Drents Overijsselse Delta en waterschap Vechtstromen ligt de aanvulling van de informatiehuishouding bijdraagt aan de kwaliteit van de gegevens. Om welke aanvulling gaat het?

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk:

- Benchmarking is in het verleden wel eens gedaan, maar het is lastig zaken met elkaar te vergelijken. Met 1,65% aan overheadkosten om belasting te innen lijkt het goed te zitten.
- Er is geen zicht op of er nog meer gemeenten willen toetreden.
- De vraag om aanvullende gegevens wordt schriftelijk beantwoord.

Advies van de commissie:

Beide stukken worden als hamerstukken doorgeleid naar de ab-vergadering van 15 mei 2023.

7. Rondvraag

De heer Van Burgsteden (Ongebouwd) pleit ervoor om actief te verwijzen naar de nieuwsbrieven van Staff met informatie over o.a. het Gelders water. Neem dit mee in de communicatie.

De heer Groters (Partij voor de Dieren) verwijst naar een interessant item bij Omroep Friesland over medicijnresten. Het ziekenhuis MCL heeft bedacht om andere medicijnen voor te schrijven omdat het minder effect heeft op het waterleven. Zijn er gesprekken met de ziekenhuizen over medicijnresten in deze regio? Heemraad van Vreeswijk antwoordt dat er gesprekken worden gevoerd; het heeft de aandacht.

Mevrouw Maijer (PvdA) merkt op dat er een zorgelijke brief van Vitens is ontvangen over de leveringszekerheid van drinkwater. Geadviseerd wordt dit ter kennisgeving aan te nemen. Verdient deze brief niet meer aandacht? Heemraad Veldhuizen antwoordt dat dit een brief is in het kader van kennismaken. Er worden indringende gesprekken gevoerd samen met de provincie en de twee andere Gelderse waterschappen.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.20 uur, met dank aan allen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 2023.

voorzitter

secretaris